

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА
И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА
Сектор за социјалну заштиту
Одељење за инспекцијски надзор
Број: 002128772 2026 13400 004 003 000 001
Датум 01.06.2026. године
Немањина 22-26
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд

Примљено: 16 JUN 2026		
Оједина	Број предмета	Прилог
414	39, 22004	121

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

ул. Делиградска бр. 16
Београд

ПРЕДМЕТ: Одговор на Извештај НПМ о посети Установи за децу и младе „Сремчица“
Веза: број 414-39/2025, дел.бр. 11251 од 01.04.2026. године

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је размотрило ваш Извештај о посети Установи за децу и младе „Сремчица“, и у вези са наведеним у прилогу су сугестије које се односе на препоруке које су у оквиру извештаја дате наведеном субјекту.

ПРЕПОРУКА 1: Установа „Сремчица“ ће корисницима обезбедити смештај у собама које испуњавају прописане стандарде у погледу квадратуре.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања упознато је са проблемом Установе „Сремчица“ када је у питању испуњавање стандарда који се односе на квадратуру спаваоница и број корисника који су смештени у спаваоницама. Међутим, решавање наведеног проблема није једноставно, нити га Установа „Сремчица“ може сама решити. Наведени проблем имају и друге установе, те би драстично смањење капацитета у кратком року имало несагледиве последице по заштиту корисника који се налазе на смештају, посебно у установама у којима су смештена лица са интелектуалним и менталним проблемима. Из наведеног разлога, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је са Покрајинским секретаријатом за социјалну политику, демографију и равноправност полова договорило организовање саветодавних посета, у оквиру којих ће инспектори социјалне заштите обићи све државне пружаоце услуге домског смештаја и сагледати стварне проблеме на терену као и потребе установа, а што ће представљати полазну основу за даље активности министарства на испуњавању горе наведених стандарда.

ПРЕПОРУКА 2: Установа „Сремчица“ ће заједно са корисницима оплеменили њихове собе личним предметима и украсним детаљима.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања сагласно је са овом препоруком. Корисници имају право да у сваком сегменту одлучивања о њиховим правим и интересима учествују (партиципирају) у наведеном процесу, у обиму и на начин који је у складу са њиховим могућностима. Такође, потребно је корисницима обезбедити пријатно окружење које ће одражавати њихову индивидуалност. Њихово активно учешће у наведеним активностима обезбедиће позитивнији однос корисника према окружењу у коме се налазе. Са друге стране, на тај начин створиће се топлија атмосфера и веће задовољство корисника кроз укључивање у поступке „одлучивања“.

ПРЕПОРУКА 3: Установа „Сремчица“ ће санирати сва постојећа оштећења ламината, зидова на плафонима у собама и заједничким купатилима, затим санитарија и делова намештаја и побољшати хигијену у собама и заједничким купатилима.

Потребно је додатним бенефитима мотивисати кориснике за више воде рачуна о одржавању и хигијени простора у коме живе и реализовати радионице на ову тему. Сваком кориснику обезбедиће се орман за чување гардеробе.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања сагласно је са овом препоруком, односно потребом да се санирају сва постојећа оштећења ламината, зидова на плафонима у собама и заједничким купатилима, затим санитарија и делова намештаја. Установа има могућност да се обрати Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања ради решавања проблема које није сама у могућности да реши. Неопходно је претходно одредити приоритете у решавању проблема, будући да се ради о проблематици која се не може одмах у потпуности решити, а обзиром да се ради о проблемима који су настали у дужем временском периоду.

Што се тиче хигијене у собама и заједничким купатилима потребно је учинити напоре да се она доведе на прихватљив ниво. Сматрамо да је неопходно и укључивање корисника не само путем разговора и радионица, већ и ради стицања хигијенских навика које ће им бити потребне у животу. Потребно је континуирано радити са корисницима у свим сегментима, па и у делу хигијене, опасностима које су последица хигијенске запуштености, као и у делу одговорности за поступање које није у складу са важећим стандардима.

Такође, сваки корисник треба да има обезбеђен орман за одлагање гардеробе, у складу са важећим стандардима.

ПРЕПОРУКА 4: Установа „Сремчица“ ће убудуће редовно вршити поновне прегледе свих индивидуалних планова услуга корисника.

Министарство је сагласно са овом препоруком, као и препоруком да се обезбеди укључивање (партиципација) корисника у складу са њиховим могућностима и уз индивидуални приступ сваком кориснику.

ПРЕПОРУКА 5: Установа „Сремчица“ ће израдити план сврсисходних активности корисника по данима, сходно њиховим потребама и капацитетима. Овај план би требало континуирано преиспитивати, мењати га и унапређивати на начин да прати и помаже развоју корисника. У сачињавању плана активности ће бити укључени и корисници.

Министарство је сагласно са овом препоруком. Наиме, за кориснике је од великог значаја укључивање у радно окупационе и друге структурисане активности, уз пуну партиципацију корисника приликом осмишљавања наведених активности. Веома је битно спровођење активности којима се унапређују постојеће вештине и капацитети корисника, односно којима се обезбеђује очување постојећих капацитета код појединих корисника како не би дошло до додатног пропадања постојећих способности. Активности које се односе на задовољавање основних потреба, као и оне које су усмерене на активности попут одржавања хигијене простора или личне хигијене корисника су значајне са аспекта осамостаљивања у основним радњама само збрињавања. Међутим, потребно је осмислити и друге активности, посебно оне које доприносе подизању интелектуалних, емотивних и социјалних капацитета. Недостатак потребних кадрова јесте битан разлог који утиче на квалитет услуга које се корисницима пружају и отежава спровођење планираних активности са корисницима, али никако не може бити разлог да се наведене активности не планирају и не реализују. Такође, познат је значај сензорне собе у раду са појединим корисницима, те је потребно уложити додатне напоре како би иста била у пуној функцији.

ПРЕПОРУКА 5: Установа „Сремчица“ ће свим корисницима омогућити да свакодневно бораве на свежем ваздуху.

Министарство је сагласно са овом препоруком. Недостатак кадрова јесте ограничавајући и отежавајући фактор у организацији рада са корисницима, али са друге стране не може бити изговор када је у питању организација рада и осмишљавање различитих активности и програма за потребе корисника.

ПРЕПОРУКА 6: Установа „Сремчица“ ће кориснике редовно и благовремено водити на контролне психијатријске прегледе.

Ова препорука односи се на обезбеђивање здравствене заштите корисника.

ПРЕПОРУКА 7: Установа „Сремчица“ ће запослити недостајући кадар у васпитној, неговатељској и медицинској служби.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања свесно је проблема који се односи на недостатак запослених у установама социјалне заштите. На то је у значајној мери утицала забрана запошљавања, а са друге стране недовољан број стручних кадрова и незаинтересованост младих за рад у систему социјалне заштите. Рад запослених у установама социјалне заштите значајно је отежан последњих десетак година и због промене категорије корисника у односу на претходни период, а да се при томе стандарди везани за број и структуру запослених нису мењали.

Како би се обезбедио потребан број запослених у непосредном раду са корисницима као и другог особља, у складу са проценом потреба за адекватним третманом корисника и функционисањем, министарство поступа у складу са чланом 27к Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр, 108/2013, 142/2014, 68/29015-др.закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021, 138/2022, 118/2021-др.закон и 92/2023 и 94/2024). У ставу 1. наведеног члана регулисано је да у периоду од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2026. године корисницима јавних средстава дозвољено је да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на

неодређено време и одређено време у својству приправника у тој календарској години), док о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Надаље, ставом 3. дефинисано је да запошљавање из ст. 1. и 2. овог члана може се реализовати уколико корисник јавних средстава има обезбеђена средства за плате, односно зараде, са припадајућим порезом и доприносима за новозапослене, као и под условима и у складу са процедурама предвиђеним посебним прописима. У ставу 4. наводи се да почев од 1. јануара 2021. године укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Ставом 5. регулисани су изузеци од става 4., у којем се дефинише да се у ограничење из става 4. овог члана не убрајају лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка, лица радно ангажована посредством Националне службе за запошљавање у циљу спровођења мера активне политике запошљавања у складу са прописима који уређују област запошљавања (јавни радови и додатно образовање и обуке), лица ангажована ради реализације пројеката који се финансирају средствима Европске уније или средствима донација, уколико се накнаде за њихов рад, са припадајућим порезима и доприносима, финансирају из ових извора, као и лица ангажована од стране корисника програма обуке, акредитованих реализатора обуке који су уписани у Сталну листу предавача и других реализатора обука коју води Национална академија за јавну управу. Министарство сваког месеца, до петог у месецу, обједињава потребе установа социјалне заштите везане за попуњавање упражњених радних места, на основу захтева достављених од стране установа, те доставља Комисији за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава на сагласност.

Проблем у систему социјалне заштите представља и недовољан број стручног кадра, посебно стручних радника, али у последње време и неговатеља. Додатни проблем представља и то што радна снага у Републици Србији није довољно мобилна, односно често кандидати нису спремни да се зарад запослења преселе у место ван свога становања, па се дешава да у неким местима на евиденцији Националне службе запошљавања има незапослених кандидата одређене струке, за којом постоји потреба, док у другим местима их нема већ у дужем временском периоду. Са овим проблемом сусрећу се како пружаоци у државном, тако и у приватном сектору. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања пак нема ингеренције да утиче на запошљавање радника, већ послове регионалног посредовања обавља Национална служба за запошљавање.

Што се тиче препоруке која се односи на запошљавање одговарајућег броја и врсте здравствених радника истичемо да се на основу члана 51. Закона о социјалној заштити, кориснику услуге домског смештаја обезбеђује приступ здравственој заштити, односно здравственим установама. Финансирање здравствених радника радно ангажованих у установама социјалне заштите се врши средствима Републичког фонда за здравствено осигурање на основу закљученог уговора са установом. Наведеним уговором такође је регулисан и број и структура запослених здравствених радника. Попуњавање упражњених радних места здравствених радника врши се такође у складу са Законом о буџетском систему.

ПРЕПОРУКА 8: Установа „Сремчица“ ће омогућити пунолетним корисницима којима је одузета пословна способност да дају информисани пристанак на смештај.

Министарство се слаже са констатацијом да је наведена обавеза предвиђена Законом о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 126/2021). Као што је већ наведено, започет је процес на изради новог Закона о социјалној заштити. Министарство ће свакако узети у обзир мишљење Заштитника грађана које је упућено Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Такође, неопходно је приликом регулисања наведене области усагласити решења са одредбама Породичног закона које се односе на ову област као и Закона о заштити лица са менталним сметњама.

ПРЕПОРУКА 9: Установа „Сремчица“ ће у случајевима не сарадње или незадовољавајуће сарадње надлежних центара за социјални рад о томе обавештавати органе надлежне за контролу њиховог рада.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је сагласно са овом препоруком. Министарство је већ у претходном делу текста указало на постојање проблема када је у питању непосредно старатељство над корисницима, посебно у ситуацијама када је корисник смештен у установу која се налази ван седишта центра за социјални рад, те да је потребно активније укључивање старатеља у заштиту корисника.

ПРЕПОРУКА 10: Установа „Сремчица“ ће приликом пријема корисницима уручивати и омогућити им да задрже код себе писмени информатор, састављен на језику и ина начин који могу да разумеју, у којем ће бити наведене све битне информације о боравку у Дому, рачунајући и њихова права и обавезе и начин на који могу заштитити своја права и добити правну помоћ. Овај информатор ће се, у складу са околностима, уручивати и законском заступнику, изабраној особи од поверења и члановима уже породице корисника.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања сагласно је да би корисници који су смештени у Установу „Сремчица“ били боље упознати са својим правим, обавезама, одговорношћу као и могућностима заштите уколико би приликом пријема добили информатор у писаном облику, где би на једном месту били садржани сви наведени подаци. Такође, сматрамо да је потребно да запослени који непосредно раде са корисницима детаљно појасне и саме процедуре које се односе на заштиту корисника, а имајући у виду узраст корисника и породичне прилике због којих су смештени у дом.

ПРЕПОРУКА 11: Установа „Сремчица“ ће процедуру поступања по притужбама корисника ускладити са притужбеним поступком предвиђеним Законом о правима корисника привременог смештаја у социјалној заштити и прилагодити је корисницима. Установа „Сремчица“ ће успоставити и водити евиденцију притужби и приговора.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања сагласно је са наведеном препоруком.

ПРЕПОРУКА 12: Установа „Сремчица“ ће предузети активности у циљу информисања корисника о праву на бесплатну правну помоћ прописану Законом о бесплатној правној помоћи, обезбедити обрасце за подношење захтева за бесплатну правну помоћ и пружити подршку корисницима којима је потребно или желе да остваре ово право.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања сагласно је са наведеном препоруком.

Министарство планира у наредном периоду да изради нацрт подзаконског акта којим се уређује поступање установе у инцидентним ситуацијама на основу члана 40. Закона о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити. До доношења наведеног акта установе примењују интерне процедуре, донете у складу са Законом. Инспекција социјалне заштите у вршењу инспекцијског надзора контролише поступање установа у складу са наведеним законом и интерним процедурама. Министарство је започело поступак за доношење новог Закона о социјалној заштити, у току је рад на измени и доношењу неколико правилника, те је једна од планираних активности и израда нацрт подзаконског акта којим се уређује поступање установа социјалне заштите у инцидентним ситуацијама.

Када су у питању активности Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања на плану деинституционализације напомињемо да је Стратегија деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите 2022–2026. усвојена 2022. године. Иако су акциони планови за претходне периоде каснили, институције су континуирано спроводиле активности усмерене на развој услуга у заједници и смањење ослањања на институционални смештај. Трогодишњи извештај о спровођењу Стратегије деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници 2022/2026 за период 2022-2024. године, објављен је јавно и налази се на интернет страници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. У претходним годинама остварен је значајан напредак: број лиценцираних пружалаца услуга порастао је са 1 (2013) на 338 (2023), услуге су присутне у преко 90% општина, а у сектору је запослено више од 9.000 радника. Развијен је плурализам пружалаца, при чему приватни и цивилни сектор преузимају доминантну улогу. Држава је од 2016. године подржала развој услуга путем наменских трансфера, у просечном годишњем износу од око 600 милиона динара, с тим да се значајан износ средстава по основу наменских средстава издваја сваке године, на који начин се суфинансирају услуге социјалне заштите које се пружају на локалу и за које су надлежне локалне самоуправе. Иако систем услуга у заједници јача, обухват резиденцијалном заштитом старијих остаје низак (око 1%). У приватним домовима број места расте, док је у ЕУ обухват знатно виши (3,8%). Стопа деце на смештају је 2022. била најнижа у последњој деценији, али је исте године забележено повећање броја новоиздвојене деце. Број услуга које превенирају институционализацију расте, али остају недовољно развијене услуге становања уз подршку, дневних боравка, предаха и прихватилишта.

За јачање правне заштите корисника смештаја од 2022. године примењује се Закон о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити, који дефинише смештај као последњу меру и уводи транспарентнији систем уз могућност мониторинга од стране организација цивилног друштва. Овај закон по први пут уводи дефиницију деинституционализације у правни оквир Србије – "деинституционализација је процес усмерен ка превенцији смештаја у институције социјалне заштите и припреми корисника услуге привременог смештаја за повратак у природно окружење, што се остварује кроз развој услуга у заједници, њихово одрживо финансирање, поштовање права корисника на властити избор и учешће у процесима доношења одлука"

Финансијска подршка за успостављање и развој услуга у заједници обезбеђује се из различитих извора финансирања – средстава локалних самоуправа, донација невладиним организацијама, партиципацију корисника, средства приватних пружалаца, наменских трансфера из буџета Републике, средстава међународне помоћи (ИПА и сл.), итд.

Акциони план 2025–2026. служи за операционализацију циљева Стратегије и омогућава ефикасно планирање ресурса. План прати један општи и пет посебних циљева: (1) нормативне и финансијске претпоставке, (2) равномерни развој услуга, (3) трансформацију установа за смештај, (4) оснаживање корисника за живот у заједници и (5) јачање професионалних капацитета. За сваки циљ предвиђене су мере и активности које прате структуру Стратегије. Предлог Акционог плана био је на јавној расправи од 21. јануара до 12. фебруара 2025. године. Радну групу за израду плана чинили су представници министарстава, покрајинских и градских органа, завода, академске заједнице, организација цивилног друштва и међународних партнера. Израда документа реализована је уз подршку пројеката Немачко-српске развојне сарадње. Акциони план за период 2025. до 2026. године за спровођење Стратегије деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите 2022–2026. године усвојен на седници Владе Републике Србије 27.11. 2025. године, за период од 2025. до 2026. године. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у партнерству са међународним донаторима обезбедило спровођење активности предвиђено Акционим планом.

У оквиру реализације Програма ИПА 2020 – „Модернизација система социјалне заштите“ обезбеђена су средства за спровођење активности дефинисаних Акционим планом у оквиру уговора о услугама „Унапређење и јачање ефикасности регулаторних механизма социјалне заштите на националном нивоу, алата за спровођење политика и оквира за проверу квалитета и за јачање капацитета за учешће у ЕСФ“, као и оквиру уговора директног гранта Сталној конференцији градова и општина „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“.

За део активности обезбеђена су донаторска средства из Пројекта „Подршка социјалном укључивању у Србији“ који је резултат опредељења Савезне Републике Немачке и Савезног министарства за економску сарадњу и развој (BMZ) за наставак пружања подршке социјалном и економском укључивању осетљивих и маргинализованих група у Србији и представља даљу надоградњу резултата пројекта „Услуге социјалне заштите за осетљиве групе“.

Кључна достигнућа током трогодишњег периода спровођења Стратегије леже у повећању броја лиценцираних пружалаца услуга социјалне заштите што је праћено и повећањем броја корисника услуга. Такође, повећан је и број општина у којима се пружају лиценциране услуге а повећан је и број запослених на услугама. Постигнут је и плурализам пружалаца услуга и сада доминирају пружаоци из општег а не више из јавног сектора.

Изазови са друге стране, леже у постизању равномернијег приступа услугама нарочито у руралним срединама, успостављању лиценцираних услуга у општинама у којима још увек није успостављена нити једна услуга, равномерности услуга по старосним категоријама корисника и по врстама услуга, стандардизацији нових услуга, већој заступљености жена међу пружаоцима и корисницама услуга, већем издвајању средстава за развој услуга у заједници као и у интегрисању услуга из различитих сектора у складу са индивидуалним потребама сваког корисника.

С поштовањем,

МИНИСТАР

Милица Турневић Стаменковски

